

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2013

10

Redakcja
Jacek Gudowski
Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca
Radosław Cebeliński, Magdalena Lenik
Radosław Nowaczewski, Maciej Plaskacz
Elżbieta Szczepanowska, Arkadiusz Turczyn
Stanisław J. Zabłocki

przy udziale

LexisNexis Polska Sp. z o.o.

Ochota Office Park 1, Al. Jerozolimskie 181, 02-222 Warszawa,
tel. 22 572 95 00, faks 22 572 95 68

Infolinia: 22 572 99 99

www.lexisnexus.pl; e-mail: biuro@lexisnexus.pl

Księgarnia Internetowa dostępna ze strony www.lexisnexus.pl

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 6 grudnia 2012 r., III CZP 78/12, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego:

„Czy wierzytelność nabyta w drodze przelewu przez dłużnika upadłego, wobec którego ogłoszono upadłość obejmującą likwidację jego majątku, w terminie i przy spełnieniu warunku o jakim mowa w art. 94 ust. 1 *in fine* ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze z dnia 28 lutego 2003 roku (jedn. tekst Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1361 z późn. zm.), jest taką, którą dłużnik ten może skutecznie potrącić z wierzytelnością przysługującą wzajemnie upadłemu, a jeśli tak to czy jego oświadczenie złożone przed ogłoszeniem upadłości wywoła skutek o jakim mowa w § 2 art. 498 k.c.?”
podjął uchwałę:

Oświadczenie o potrąceniu złożone przed dniem ogłoszenia upadłości, obejmującej likwidację majątku upadłego, przez jego dłużnika, który nabył wierzytelność w drodze przelewu w okresie roku przed dniem ogłoszenia upadłości wiedząc o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości, nie powoduje umorzenia wierzytelności.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 4 września 2013 r., III CZP 26/13, T. Wiśniewski, D. Dończyk, M. Kocon, A. Kozłowska, B. Mysza, K. Strzelczyk, K. Zawada)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 8 marca 2013 r., VI ACa 571/12, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych (Dz.U. Nr 80 poz. 721) w brzmieniu pierwotnym, ocena przesłanki braku możliwości prawidłowego korzystania w dotychczasowym celu z części nieruchomości pozostającej po przejęciu na potrzeby inwestycji drogowej, winna dotyczyć jedynie oceny niemożności prawidłowego korzystania z pozostałej działki na skutek odłączenia od niej nabytej nieruchomości czy też „niemożność” tę należy oceniać szerzej – biorąc pod uwagę również negatywne skutki wynikające z realizacji inwestycji drogowej, w związku z którą dokonano przejęcia pierwszej części tej nieruchomości?”
podjął uchwałę:

Przesłanką roszczenia właściciela nieruchomości o nabycie niewyłączonej na cele budowy dróg części tej nieruchomości (art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych, Dz.U. Nr 80, poz. 721 ze zm.) jest niemożność prawidłowego jej wykorzystania na dotychczasowe cele będąca następstwem odłączenia od niej części wyłączonej.

(uchwała z dnia 11 września 2013 r., III CZP 35/13, B. Ustjanicz, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 8 marca 2013 r., V ACa 694/12, zagadnienia prawnego:

„Czy przy wyborze członka rady nadzorczej grupami (art. 385 § 3 k.s.h.) akcjonariusz dysponujący pakietem akcji, których liczba przekracza liczbę reprezentatywną dla utworzenia grupy zgodnie z art. 385 § 5 k.s.h., może uczestniczyć w tworzeniu grupy i wyborze

w ramach grupy członka rady nadzorczej z częścią pakietu posiadanych akcji niezbędną dla utworzenia grupy i dokonania w ten sposób wyboru członka rady nadzorczej, zaś z pozostałą, niewykorzystaną w ten sposób częścią pakietu akcji uczestniczyć w wyborze co do mandatów nieobsadzonych w drodze głosowania grupami (art. 385 § 6 k.s.h.)?” podjął uchwałę:

Akcjonariusz tworzący oddzielną grupę w celu wyboru jednego członka rady nadzorczej nie uczestniczy w wyborze członków rady co do mandatów nieobsadzonych w drodze głosowania oddzielnymi grupami (art. 385 § 5 i 6 k.s.h.).

(uchwała z dnia 11 września 2013 r., III CZP 39/13, B. Ustjanicz, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 21 marca 2013 r., I ACa 802/12, zagadnienia prawnego:

„Czy wykreślenie spółki akcyjnej – dłużnika powoda – na podstawie art. 477 § 1 k.s.h. z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w czasie trwania postępowania o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, dokonanej przez tego dłużnika powoda z pozwanym, powoduje skutek w postaci wygaśnięcia wierzytelności powoda wobec dłużnika, a tym samym utratę przez powoda godnego ochrony interesu, stanowiącego jedną z przesłanek skargi paulińskiej (art. 527 i następane k.c.)?”

podjął uchwałę:

Wykreślenie z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego spółki akcyjnej będącej dłużnikiem nie wyłącza ochrony jej wierzycieli na podstawie art. 527 i nast. k.c.

(uchwała z dnia 11 września 2013 r., III CZP 47/13, B. Ustjanicz, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Koszalinie postanowieniem z dnia 17 maja 2013 r., VII Cz 363/13, zagadnienia prawnego:

„Czy przewodniczący w sprawie o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego (art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) może pod rygorem zwrotu wniosku wezwać prokuratora do przedłożenia opinii łącznej lekarza psychiatry i psychologa albo lekarza psychiatry i specjalisty psychoterapii uzależnień?”
podjął uchwałę:

Niedołączenie do wniosku prokuratora o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego (art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jedn. tekst Dz.U. z 2012 r., poz.1356 ze zm.) opinii biegłego albo wzmianki biegłego o okolicznościach uniemożliwiających jej wydanie (§ 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, Dz.U. Nr 250, poz. 1883 ze zm.) stanowi brak formalny podlegający uzupełnieniu na podstawie art. 130 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 26 ust. 3 tej ustawy pod rygorem jego zwrotu.

(uchwała z dnia 11 września 2013 r., III CZP 52/13, B. Ustjanicz, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 14 stycznia 2013 r., II Ca 539/12, zagadnienia prawnego:

„Czy pojęcie »cena skupu« zawarte w § 4 ust. 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 roku w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 45, poz. 272) odnosi się do wartości średnich, czy też możliwe jest określenie ceny

skupu na podstawie jednostkowej umowy kontraktacji, której stroną jest poszkodowany rolnik?"

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 11 września 2013 r., III CZP 41/13, B. Ustjanicz, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2013 r., IX Ca 125/13, zagadnienia prawnego:

„Czy Skarb Państwa wpisany jako właściciel do działu II księgi wieczystej na podstawie decyzji administracyjnej, której nieważność stwierdzono w postępowaniu administracyjnym może wystąpić o stwierdzenie nabycia własności tej nieruchomości przez zasiedzenie?"

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 11 września 2013 r., III CZP 51/13, B. Ustjanicz, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 7 lutego 2013 r., BSA I-4110-2/13, zagadnienia prawnego:

„1. Czy sprzeczne z ustawą uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 252 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, Dz.U. Nr 94, poz. 1037 z późn. zm., dalej: »k.s.h.«) oraz, odpowiednio, sprzeczne z ustawą uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy spółki akcyjnej (art. 425 § 1 k.s.h.), są bezwzględnie nieważne, czy też należy przyjąć ich wzruszalność, orzekaną konstytutywnie przez sąd?

2. Czy uchwały zarządu oraz rady nadzorczej spółki akcyjnej, zaś w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością – zarządu oraz rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeżeli taka została ustanowiona zgodnie

z art. 213 k.s.h., można zaskarżyć w drodze powództwa do sądu, a jeżeli tak, to czy podstawę prawną roszczenia stanowią odpowiednio art. 249–252 lub art. 422–425 k.s.h. *per analogiam*, czy też uchwały takie można zaskarżać wyłącznie na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 § 1 lub 2 k.c.?”

podjął uchwałę:

1. Wyrok sądu stwierdzający nieważność sprzecznej z ustawą uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej ma charakter konstytutywny.

2. Uchwały zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz uchwały zarządu i rady nadzorczej spółki akcyjnej podlegają zaskarżeniu w drodze powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c. w związku z art. 58 k.c.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 18 września 2013 r., III CZP 13/13, H. Pietrzkowski, M. Bączyk, W. Katner, Z. Kwaśniewski, B. Myszka, K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNĘCIA

III CZP 76/13

„Czy w świetle art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) oraz art. 361 k.c. podlega kompensacji w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych poniesiony przez poszkodowanego koszt wynajmu pojazdu zastępczego za okres przypadający od dnia następnego po dniu wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela i do dnia nabycia innego pojazdu mechanicznego w miejsce uszkodzonego, gdy wymienione odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, gdyż naprawa pojazdu okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 25 lipca 2013 r., IV Ca 446/13, M. Bielska-Wojtaszek, M. Szczocarz-Krysiak, T. Opitek)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na możliwość zajęcia jednego z trzech stanowisk. Zgodnie z pierwszym, wydatki na najem samochodu zastępczego ujmowane są jako celowe i ekonomicznie uzasadnione, a w kon-

sekwencji podlegające refundacji, wyłącznie za okres od dnia wypłaty odszkodowania za uszkodzenie pojazdu, którego naprawa jest nierentowna.

Zapłaty drugie jest oparte na założeniu, że wydatki, o których mowa mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione przez okres niezbędny do spieniężenia pozostałości pojazdu, choć wyznaczenie tego okresu w okolicznościach konkretnej sprawy nie jest łatwe i może nosić cechy decyzji arbitralnej. Przyjęcie tego poglądu stawiałoby poszkodowanego w sytuacji porównywalnej do tej, w której poszkodowany zaniechałby uzasadnionej ekonomicznie naprawy pojazdu i przyjął odszkodowanie odpowiadające hipotetycznie skalkulowanym kosztom naprawy.

Stanowisko trzecie natomiast zakłada, że wydatki te należy uznać za podlegające refundacji również za okres od wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela do zakupu innego używanego pojazdu w miejsce utraconego. Sąd Okręgowy zauważył jednak, że przy przyjęciu tego poglądu ściśle wyznaczenie tego okresu może być trudne i prowadzić do rozbieżnych rozstrzygnięć w analogicznych stanach faktycznych.

E.S.S.

*

III CZP 77/13

„Czy do zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia pod wpływem błędu oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku niezbędne jest złożenie stosownego oświadczenia (o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza czy odrzuceniu spadku) w formie wymaganej przez art. 1018 § 3 k.c., czy wystarczające jest złożenie w terminie przewidzianym w art. 1019 § 1 k.c. w zw. z art. 88 § 2 k.c. oświadczenia w formie pisemnej przed sądem we wniosku o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia; jeśli nie, czy możliwe jest późniejsze złożenie w toku postępowania przedmiotowego oświadczenia we właściwej formie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 kwietnia 2013 r., II Ca 216/13, E. Bazelan, I. Tchórzewska, K. Tarkowska-Miksza)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą formy, w jakiej spadkobierczyni powinna złożyć połączone z wnioskiem o zatwierdzenie uchylenia się od skutków niezłożenia w terminie określonym w art. 1015 k.c. oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Wątpliwości te wynikają z zestawienia art. 1019 § 1 i art. 1018 § 3 k.c.

Sąd Okręgowy zauważył, że Sąd Najwyższy dotychczas nie wypowiedział się w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego, w doktrynie natomiast przeważa pogląd o konieczności stosowania w takiej sytuacji art. 1018 § 3 k.c., co oznacza, iż w braku przepisów szczególnych zarówno uchylenie się od skutków oświadczenia, jak i złożenie nowego oświadczenia może nastąpić ustnie lub na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym.

Sąd drugiej instancji rozważył także kwestię, czy w sytuacji, w której nie jest wystarczające złożenie w przepisany termin oświadczenia w formie pisemnej, wymaganie to może zostać spełnione w dalszym toku postępowania. Z zagadnieniem tym łączy się upływ rocznego terminu zawitego z art. 88 § 2 k.c. Sąd Okręgowy, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, doszedł do przekonania, że terminowi zawitemu prawa materialnego nie można uchybić, gdy przed jego upływem do sądu wpłynęły dane umożliwiające podjęcie przez sąd właściwych czynności.

E.S.S.

*

III CZP 78/13

„Czy rozprawa ulega odroczeniu z powodu nieobecności strony wywołanej jej chorobą (art. 214 § 1 k.p.c.), gdy strona pomimo długotrwałej choroby uniemożliwiającej jej osobisty udział w rozprawie i zwróceniu jej uwagi przez przewodniczącego na celowość ustanowienia pełnomocnika (art. 212 § 2 k.p.c.), nie ustanowiła pełnomocnika?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 czerwca 2013 r., III Ca 812/11, L. Dąbek, T. Tatarczyk, A. Janas)

Jak zauważył Sąd Okręgowy, od chwili wejścia w życie kodeksu postępowania cywilnego judykatura oraz doktryna zgodnie uznają chorobę strony udokumentowaną zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez lekarza sądowego za „inną znaną sądowi przeszkodę, której nie można przezwyciężyć”, obligującą sąd do odroczenia rozprawy, a zaniechanie jej odroczenia traktują za naruszenie prawa procesowego prowadzące do naruszenia prawa strony do dochodzenia albo obrony praw, które w przypadku nieusunięcia jego skutków przed zamknięciem rozprawy, jest uznawane za równoznaczne z pozbawieniem strony możliwości obrony jej prawa w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., co z mocy tej regulacji prowadzi do nieważności postępowania.

Tak restrykcyjne stanowisko może jednak budzić zastrzeżenia, gdyż pomija ono wątpliwości dotyczące wykładni art. 214 § 1 k.p.c., a ponadto nie uwzględnia art. 86 k.p.c., który stwarza stronom możliwość działania przed sądem przez pełnomocników oraz nie bierze również pod uwagę różnorodności stanów chorobowych stron, a w określonych przypadkach, może prowadzić do faktycznej bezkarności osób naruszających prawa innych podmiotów.

Sąd drugiej instancji zwrócił także uwagę, że obowiązująca w procesie cywilnym zasada kontradiktoryjności wymaga aktywnego, co nie oznacza – osobistego, udziału w nim stron procesu, a przedmiotowa regulacja pełni w nim tylko funkcję gwarancyjną, ma bowiem umożliwić stronom czynny udział w rozprawie, w celu dochodzenia praw i podjęcia obrony. Ponadto stanowi ona wyłom od zasady koncentracji materiału procesowego, przez co powinna być wykładana ścieśniająco, tak aby jej stosowanie ograniczyć do niezbędnych przypadków wstrzymania toku postępowania.

A.Z.

*

III CZP 79/13

„Czy umowa darowizny, w której strony uzgodniły, że jej skutek w postaci bezpłatnego przysporzenia majątkowego po stronie obdarowanego nastąpi z chwilą śmierci darczyńcy (darowizna na

wypadek śmierci) należy do umów o spadek po osobie żyjącej wskazanych w art. 1047 k.c. bądź jest sprzeczna z przepisem art. 941 k.c., a w przypadku odpowiedzi negatywnej, czy taka umowa jest również dopuszczalna w świetle powyższych norm prawnych, jeśli jej przedmiot wyczerpuje cały lub prawie cały majątek darczyńcy?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 lipca 2013 r., I ACa 148/13, E. Kaniok, P. Kurzawa, D. Markiewicz)

Sąd Apelacyjny wskazał, że w polskiej doktrynie prawnej zarysowały się dwa sprzeczne poglądy co do dopuszczalności darowizny na wypadek śmierci. Kwestia ta nie była natomiast w zasadzie analizowana w orzecznictwie; wyjątkiem jest postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 r., III CK 511/02, w którym Sąd Najwyższy opowiedział się za dopuszczalnością darowizny na wypadek śmierci.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, argumenty zwolenników dopuszczalności darowizny na wypadek śmierci są przekonujące; rozrządzenie konkretnymi składnikami majątku ze skutkiem w chwili śmierci spadkodawcy wydaje się być zgodne z zasadą swobody umów i nie stanowi umowy o spadek po osobie żyjącej. Darowiznę na wypadek śmierci należałoby też zakwalifikować jako czynność prawną *inter vivos*, gdyż odroczone w czasie jest jedynie skutek w postaci przeniesienia prawa własności przedmiotu darowizny, natomiast inne skutki tej czynności (np. jej nieodwołalność) następują z chwilą zawarcia umowy.

Z drugiej strony, jak zauważył Sąd Apelacyjny, brak zarówno definicji ustawowej, jak i odrębnej kompleksowej regulacji darowizny na wypadek śmierci (w tym dotyczącej odpowiedzialności za długi spadkowe), a dwie nieudane próby jej wprowadzenia nasuwają wątpliwości, czy jest ona dopuszczalna w obecnym stanie prawnym. Ponadto pozostaje do rozstrzygnięcia ocena darowizny *mortis causa* pod kątem ochrony wierzycieli spadku; obdarowany nie odpowiada za długi spadkowe, a zatem taka umowa mogłaby służyć obejściu zasad odpowiedzialności za długi spadkowe.

S.J.Z.

III CZP 80/13

„Który z organów sądu powszechnego, prezes sądu czy dyrektor sądu, jest w postępowaniu związanym z egzekucją należności sądowych organem właściwym do reprezentacji sądu jako jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 3 września 2013 r., III Cz 1293/13, E. Gawryszczak, S. Zieliński, J. Świerczyński)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą organu sądu, który jest uprawniony do inicjowania postępowania egzekucyjnego i występowania w tym postępowaniu w imieniu sądu jako jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie egzekucji grzywien, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania w sprawach cywilnych, polecenie wszczęcia egzekucji wydaje sąd, załączając tytuł wykonawczy. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że rozporządzenie z dnia 9 marca 2006 r. zostało wydane w okresie, gdy dyrektor sądu (w przypadku sądów rejonowych – kierownik, w ówczesnym stanie prawnym) nie był organem sądu w rozumieniu przepisów Prawa o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Okręgowy wskazał jednocześnie, że nowela Prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 18 sierpnia 2011 r., z chwilą wejścia w życie w dniu 1 stycznia 2013 r., nadała dyrektorom sądów poszczególnych szczebli status organów tych jednostek; obecnie, zgodnie z art. 31a §1 pkt 5 Pr.u.s.p., dyrektor sądu reprezentuje Skarb Państwa w zakresie powierzonego mienia i zadań sądu. Zdaniem Sądu Okręgowego, sformułowanie to nie jest w pełni precyzyjne, a rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych nie rozwiewa powstałych wątpliwości.

W ocenie Sądu Okręgowego, za przyjęciem poglądu o istnieniu po stronie dyrektora sądu uprawnienia do składania wniosku egzekucyjnego dotyczącego należności z tytułu grzywien, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania może przemawiać wykładnia historyczna i celowościowa, jednym bowiem z założeń nowelizacji Prawa

o ustroju sądów powszechnych było odciążenie prezesów sądów od czynności administracyjnych niezwiązanych bezpośrednio z tokiem postępowań sądowych. Z drugiej strony, brak przepisu wskazującego wprost na stosowną kompetencję dyrektora sądu może przemawiać za stanowiskiem, że to prezes sądu jest organem uprawnionym do reprezentowania Skarbu Państwa w postępowaniu egzekucyjnym w zakresie należności sądowych.

S.J.Z.

*

III CZP 81/13

„Czy dopuszczalne jest zrzeczenie się użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego własność Skarbu Państwa, nie objętego przepisami ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, przez osobę prawną nie będącą państwową ani samorządową osobą prawną?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 10 września 2013 r., VIII Cz 454/13, R. Krawczyk, M. Kończal, W. Jasiński)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 marca 2005 r., K 9/04, oraz wpływ zawartego tam stanowiska na poglądy doktryny i judykatury w kwestii możliwości jednostronnego zrzeczenia się użytkowania wieczystego.

Sąd drugiej instancji powołał także różne orzeczenia Sądu Najwyższego, które w sposób odmienny postrzegają przedmiotową problematykę. W uchwale z dnia 19 maja 2006 r., III CZP 26/06, Sąd Najwyższy wskazał, że użytkowanie wieczyste jest prawem *sui generis*, bliższym wprowadzie własności, jednak w jednej kwestii wykazuje szczególne podobieństwo do ograniczonych praw rzeczowych; jest prawem na rzeczy cudzej. Zastosowanie zatem art. 246 k.c. w drodze analogii do użytkowania wieczystego bardziej odpowiada istocie tego prawa.

Z kolei w orzeczeniach z dnia 30 czerwca 2006 r., V CSK 131/06, V CSK 133/06, Sąd Najwyższy stwierdził, że użytkownik wieczysty niebędący państwową lub samorządową osobą prawną może zrzec się

swoich praw na podstawie art. 179 k.c., stosowanego w drodze analogii. W orzeczeniach tych Sąd Najwyższy przyjął, że skutek zrzeczenia w postaci wygaśnięcia praw do gruntu i budynków powstaje w wyniku jednostronnej czynności prawnej podmiotu zrzekającego się i podkreślił, iż do zrzeczenia się użytkowania wieczystego nie ma zastosowania art. 246 § 2 k.c., dotyczący ograniczonych praw rzeczowych.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że rozważane zagadnienie jest źródłem kontrowersji również w piśmiennictwie.

A.Z.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Brak rozstrzygnięcia w zakończonym prawomocnie postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku żądania spadkobiercy w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia spadku nie uzasadnia odrzucenia ponownie złożonego w tym przedmiocie wniosku.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2007 r., III CZP 53/07, I. Koper, G. Misiurek, Z. Strus, OSNC 2008, nr 7–8, poz. 78; Prok. i Pr. 2009, nr 2, wkładka, s. 44; BSN 2007, nr 6, s.7; Rej. 2007, nr 6, s. 187; NPN 2007, nr 3, s. 35; Rej. 2008, nr 9, s. 187)

Glosa

Macieja Rzewuskiego, Studia Prawnoustrojowe 2013, nr 20, s. 189

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor uznał za trafny pogląd, który odnosił się do stwierdzenia, że *res iudicata* dotyczy wyłącznie rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu w procesie, czy też wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego, a w związku z czym zgłoszenie zarzutu powagi rzeczy osądzonej w stosunku do motywów zawartych w uzasadnieniu orzeczenia, jak również w odniesieniu do konkretnej przesłanki rozstrzygnięcia skazane jest na niepowodzenie.

Ponadto glosator zauważył, że na tle przedstawionego zagadnienia prawnego wyłania się również kwestia zasadności rozstrzygnięcia w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku w przedmiocie wniosku o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia spadkobiercy o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

Tę ewentualność glosator ocenił krytycznie. Wskazał, że jego zdaniem należy unikać łączenia do wspólnego rozpoznania wymienionych spraw, a gdyby w toku sprawy o stwierdzenie nabycia spadku uprawniony złożył wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia, należałoby taką sprawę wyłączyć do osobnego rozpoznania, natomiast postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku zawiesić na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., aż do momentu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej zatwierdzenia.

M.L.

*

Przepis art. 8 Prawa wekslowego ma zastosowanie także wobec osób występujących w charakterze organu osoby prawnej, które złożyły swe podpisy na wekslu w celu zaciągnięcia przez tę osobę prawną zobowiązania wekslowego. Na tej podstawie osoba, która złożyła podpis na wekslu jako organ osoby prawnej nie będąc do tego umocowana, sama odpowiada zgodnie z treścią złożonego oświadczenia woli.

Przy wekslu niezpełnym w chwili wystawienia nie znajdują zastosowania ograniczenia zawarte w art. 10 Prawa wekslowego, gdy remitent, po uzupełnieniu weksla, występuje do dłużnika (wystawcy weksla własnego) z żądaniem spełnienia świadczenia.

Ochroną przewidzianą w art. 8 Prawa wekslowego nie jest objęty kontrahent rzekomego przedstawiciela, który wiedział o braku umocowania. Jest to rozwiązanie analogiczne do przyjętego w art. 39 § 1 i art. 103 § 3 k.c. Ponieważ stwierdzenie tej okoliczności faktycznej wywołuje skutki korzystne dla osoby, która bez umocowania podpisała weksel, zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na tej osobie.

(wyrok z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 48/08, H. Pietrzkowski, K. Strzelczyk, K. Zawada, niepubl.)

Glosa

Sławomira Czarneckiego, Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego 2013, nr 9, s. 22

Glosa jest aprobująca.

Autor poparł pogląd Sądu Najwyższego, który sprzeciwił się wykładni art. 8 Prawa wekslowego wykluczającej jakkolwiek związek zobowiązania wekslowego powstałego *ex lege* z mocy tego przepisu ze stosunkiem podstawowym łączącym remitenta z niewłaściwie reprezentowaną osobą prawną. Jego zdaniem, przemawiają za tym względy słuszności.

Zdaniem autora, mimo że nie zostało to wprost wyartykułowane w uzasadnieniu głosowanego wyroku, należy przyjąć, że *falsus procurator*, którego status jako zobowiązanego wekslowo został już definitywnie ustalony i nie budzi wątpliwości, może bronić się zarówno zarzutem niezgodnego z porozumieniem uzupełnienia weksla, jak i zarzutami osobistymi *sensu stricto* służącymi wadliwie reprezentowanej spółce.

R.C.

*

Faktyczne wspólne pożycie, w rozumieniu art. 691 § 1 k.c., oznacza więź łączącą dwie osoby pozostające w takich relacjach jak małżonkowie.

(uchwała z dnia 20 listopada 2009 r., III CZP 99/09, M. Kocon, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote, OSNC 2010, nr 5, poz. 74; BSN 2009, nr 11, s. 9; Rej. 2010, nr 1, s. 173; NPN 2009, nr 4, s. 123)

Glosa

Magdaleny Rzewuskiej, Studia Prawnoustrojowe 2013, nr 20, s. 183

Autorka zasadniczo zaaprobowwała tezę uchwały i argumentację zawartą w jej uzasadnieniu. Niezależnie od tego, pojęła próbę polemiki ze stanowiskiem Sądu Najwyższego i sformułowała wnioski *de lege ferenda*, zauważyła bowiem, że zawarte w art. 691 k.c. sformułowanie „faktyczne wspólne pożycie” wywołuje wątpliwości interpretacyjne za-

równy w doktrynie, jak i w orzecznictwie sądów powszechnych. Dokonane przez Sąd Najwyższy zwężenie kręgu osób uprawnionych do wstąpienia w stosunek najmu po zmarłym najemcy nie jest powszechnie akceptowane. W doktrynie występuje pogląd – aprobowany przez glosatorkę – że przez faktyczne wspólne pożycie w rozumieniu art. 691 k.c. należy rozumieć pozostawanie we wspólnocie domowej, duchowej, gospodarczej i fizycznej, przy czym utrzymywanie współżycia fizycznego nie jest warunkiem koniecznym. Przy takiej wykładni omawianego pojęcia uprawnionymi do wstąpienia w stosunek najmu byłiby także wnuki, prawnuki, czy siostra najemcy, społecznie nieusprawiedliwione bowiem byłoby wstąpienie w stosunek najmu przez konkubinę najemcy, przy jednoczesnym pozbawieniu tego uprawnienia siostry, brata, czy dziecka dla którego stanowił on rodzinę zastępczą.

Zdaniem glosatorki, znaczne zwężenie kręgu podmiotów uprawnionych do wstąpienia w stosunek najmu po zmarłym najemcy można oceniać pod względem zgodności z art. 18 Konstytucji, chroniącym w sposób szczególny rodzinę. Wątpliwość ta nabiera na znaczeniu po wydaniu przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu wyroku z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie Kozak przeciwko Polsce zrównującego faktyczne wspólne pożycie homoseksualne z heteroseksualnym pod względem uprawnienia do wstąpienia w stosunek najmu.

W ocenie autorki, ustawodawca powinien doprecyzować art. 691 k.c. przez dodanie do sformułowania faktyczne wspólne pożycie przydawki konkubenckie oraz wskazać, czy chodziło mu wyłącznie o związki heteroseksualne, czy także o homoseksualne. Prostszy zabieg byłoby jednak wprowadzenie definicji legalnej tego pojęcia.

Glosatorka uznała za kontrowersyjne, że *de lege lata* polski ustawodawca obejmuje szerszą ochroną związki partnerskie niż dalszą rodzinę najemcy (rodzeństwo, wnuki), skoro bowiem dążył do ograniczenia kręgu osób uprawnionych do wstąpienia w stosunek najmu przez wzgląd na ochronę prawa własności, to wywołujący wątpliwości fragment o osobie pozostającej w faktycznym wspólnym pożyciu powinien zniknąć z kodeksu.

E.S.S.

Na podstawie art. 691 § 1 k.c. nie można wstąpić w stosunek najmu lokalu socjalnego, o którym mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.).

(uchwała z dnia 23 września 2010 r., III CZP 51/10, J. Gudowski, D. Dończyk, W. Katner, OSNC 2011, nr 3, poz. 25; BSN 2010, nr 9, s. 7; NPN 2010, nr 3, s. 135)

Glosa

Wojciecha Robaczyńskiego, Studia Prawno-Ekonomiczne 2012, nr 86, s. 213

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor wskazał, że art. 691 k.c. nie różnicuje zasad wstąpienia w stosunek najmu po śmierci najemcy w odniesieniu do poszczególnych rodzajów najmu. Zdaniem glosatora, szczególnie w przypadku lokali socjalnych stosowanie art. 691 k.c. powinno być wyłączone, co uzasadniają względy natury systemowej. Najem lokalu socjalnego podlega szczególnym zasadom polegającym na powiązaniu tego stosunku prawnego ze specyficzną sytuacją najemcy, uzasadniającą przyznanie prawa do lokalu socjalnego. Dopuszczenie możliwości wstępowania w stosunek najmu lokalu socjalnego na podstawie art. 691 k.c. skutkowałoby naruszeniem zasad wynajmowania lokali socjalnych, ponieważ prawa do tych lokali uzyskiwałyby osoby spełniające przesłanki uregulowane w kodeksie cywilnym, niezależnie od wypełnienia kryteriów przewidzianych w ustawie o ochronie praw lokatorów. Niezastosowanie art. 691 k.c. nie wyłącza natomiast praw tych osób do lokalu, gdyż nie ma przeszkód do tego, aby osoby te mogły wynajmować od gminy lokal socjalny pod warunkiem, że same spełniałyby przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego.

Autor, zgadzając się z kierunkiem rozumowania Sądu Najwyższego co do zakresu zastosowania art. 691 k.c., podniósł, że nie przywiązuje istotnej wagi do definicji pojęć lokalu mieszkalnego i lokalu socjalnego, co prowadzi go do wniosku, że zaproponowałby zmianę argumentacji na taką, iż nie chodzi o to, że art. 691 k.c. nie stosuje się do lokali

socjalnych, ponieważ nie są one lokalami mieszkalnymi, ale że lokale te, nawet będąc lokalami mieszkalnymi w rozumieniu art. 691 k.c., nie podlegają wyrażonej w tym przepisie regule wstąpienia z mocy prawa w stosunek najmu po zmarłym najemcy ze względu na szczególne zasady wynajmowania tych lokali, unormowane w ustawie o ochronie praw lokatorów.

Glosator zauważył, że nawet przyjęcie przeciwnego poglądu nie doprowadziłoby w większości przypadków do odmiennego ukształtowania sytuacji zainteresowanych osób. Osoby te zyskałyby tytuł do lokalu socjalnego, lecz były to tytuł przejściowy, ograniczony do okresu pozostającego do wygaśnięcia umowy najmu zawartej z pierwotnym najemcą. Autor dodał także, że zgadza się z Sądem Najwyższym co do tego, że w odniesieniu do lokalu socjalnego nie ma zastosowania art. 674 k.c., skoro najem lokalu socjalnego ustawodawca przewidział wyłącznie na czas oznaczony. Możliwość zastosowania art. 674 k.c. skutkowałaby utrwaleniem preferencyjnej stawki czynszu na czas nieoznaczony niezależnie od aktualnej sytuacji gospodarstwa domowego najemcy.

Głosę krytyczną do omawianej uchwały opracował M. Warciński (Pal. 2012, nr 7–8, s. 148).

A.T.

*

Posiadania nieruchomości odpowiadającego władztwu użytkownika wieczystego nie dolicza się do okresu posiadania samoistnego prowadzącego do nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia.

(postanowienie z dnia 13 października 2010 r., I CSK 582/09, T. Wiśniewski, K. Tyczka-Rote, J. Kremer, OSP 2013, nr 9, poz. 93)

Glosa

Krzysztofa Piotra Sokołowskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2013, nr 9, poz. 93

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator dostrzegł, że zewnętrzne przejawy posiadania w ramach użytkowania wieczystego bardzo trudno odróżnić od posiadania samo-

istnego, a jedyne różnice to stosowanie ograniczeń umownych i uiszczanie opłaty za użytkowanie wieczyste. Przypomniał, że posiadanie samoistne, a w szczególności jego zmiana z zależnego, muszą być ujawnione właścicielowi nieruchomości w sposób jawny i niebudzący wątpliwości. Odmiennie niż Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że w stanie faktycznym analizowanej sprawy doszło do zasiedzenia nieruchomości.

Autor stwierdził następnie, że złożenie wniosku o przyznanie własności czasowej na podstawie art. 7 dekretu warszawskiego nie jest równoznaczne z uznaniem własności miasta. Opowiedział się ponadto za dopuszczeniem wyjątkowo możliwości konstytucyjnego zasiedzenia użytkowania wieczystego, gdy nie narusza to praw osób trzecich, a silne argumenty słusznościowe przemawiają za ochroną posiadacza.

M.P.

*

Odmowa zamieszczenia przez zarząd ogłoszenia, o którym mowa w art. 402¹ k.s.h., gdy z inicjatywą zwołania walnego zgromadzenia akcjonariuszy spółki publicznej występują akcjonariusze, na podstawie art. 399 § 3 k.s.h., oznacza niezwołanie przez zarząd walnego zgromadzenia, w rozumieniu art. 594 § 1 pkt 3 k.s.h.

(uchwała z dnia 17 grudnia 2010 r., III CZP 96/10, J. Frąckowiak, M. Romańska, A. Kozłowska, OSNC 2011, nr 7–8, poz. 81; BSN 2010, nr 12, s. 10; MoP 2011, nr 13, s. 714; Rej. 2011, nr 2, s. 143; NPN 2010, nr 4, s. 120)

Glosa

Ewy Marcisz, Przegląd Sądowy 2013, nr 9, s. 123

Autorka podkreśliła, że uchwała jest próbą znalezienia rozwiązania, które zagwarantowałyby niezwłoczne publikowanie przez zarząd ogłoszeń o zwołaniu walnego zgromadzenia. Wyraziła wątpliwość, czy jest to próba skuteczna, a zaprezentowany środek wystarczający. Nie

zgodziła się z twierdzeniem, że rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego samo w sobie chroni prawo akcjonariuszy do zwoływania walnych zgromadzeń spółek publicznych przed ewentualnymi utrudnieniami ze strony zarządu. Podzieliła pogląd wskazujący, że objęcie hipoteką art. 594 § 1 pkt 3 k.s.h. sytuacji, w której zarząd odmawia umieszczenia ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia na stronie internetowej spółki, nie zapewnia możliwości realizacji uprawnień wynikających z art. 399 § 3 k.s.h. Stwierdziła, że przyznanie akcjonariuszom większościowym prawa do zwołania walnego zgromadzenia, przy jednoczesnym braku wyposażenia ich w jakikolwiek efektywny instrument realizacji tego prawa, należałoby uznać za sprzeczne ze standardami konstytucyjnymi.

Glosy do komentowanej uchwały opracowali M. Korniluk (MoP 2011, nr 21, s. 26) i K. Grabowski (Lex nr 144239). W przeglądach orzecznictwa dostrzegli ją M.S. Tofel (Prawo Spółek 2011, nr 4, s. 2), K. Osajda (Glosa 2011, nr 3, s. 5) oraz M. Stanik (Forum Prawnicze 2011, nr 4–5, s.151).

E.S.

*

Wierzytelność o zapłatę wymagalnych świadczeń alimentacyjnych nie może być przedmiotem przelewu (art. 509 § 1 k.c.).

(uchwała z dnia 24 lutego 2011 r., III CZP 134/10, B. Myszka, J. Koper, Z. Kwaśniewski, OSNC 2011, nr 11, poz. 118; BSN 2011, nr 2, s. 8; Rej. 2011, nr 3, s. 159; Rej. 2011, nr 12, s. 182; Forum Prawnicze 2011, nr 4–5, s. 154)

Glosa

Wojciecha Robaczyńskiego, Studia Prawno-Ekonomiczne 2012, nr 85, s. 189

Glosa ma charakter krytyczny.

W ocenie autora, argumenty zawarte w uzasadnieniu głosowanego orzeczenia nie przemawiają w dostateczny sposób za stanowczo sformułowaną treścią uchwały, choć autor zauważył, że rozważania Sądu

Najwyższego oparte są na znanej i powszechnie aprobowanej tezie o szczególnym charakterze uprawnień alimentacyjnych wynikających ze szczególnych więzi osobistych między uprawnionym a zobowiązanym. Glosator stwierdził, że myślą przewodnią rozstrzygnięcia jest specyficzny osobisty charakter wierzytelności alimentacyjnych, ale Sąd Najwyższy nie uwzględnił faktu, iż szczególna rola tych wierzytelności kończy się tam, gdzie alimentacyjny charakter wierzytelności ulega co najmniej znacznemu osłabieniu.

Świadczenia alimentacyjne są niekiedy spełniane ze znacznym opóźnieniem albo nie są spełniane w ogóle, natomiast zaległe raty alimentacyjne zdecydowanie w większym stopniu mogą być przeznaczone na spłatę różnego rodzaju zobowiązań uprawnionego, gdyż ten swoje bieżące potrzeby zaspokoił uprzednio ze środków pochodzących z innych źródeł, nie mając wówczas możliwości dysponowania środkami wynikającymi z obowiązku alimentacyjnego. Temu celowi sprzyjałaby możliwość dokonania zbycia wierzytelności. Wobec niepłacenia alimentów na zaspokojenie bieżących potrzeb uprawniony (lub jego przedstawiciel ustawowy) mógł zaciągać zobowiązania z tytułu różnych umów (pożyczka, kredyt, umowa lombardowa), a może się okazać, że jedynym realnym aktywem w majątku uprawnionego do alimentów są wierzytelności alimentacyjne.

Autor podniósł też, że trudno uzasadnić zakaz zbywania zaległych wierzytelności alimentacyjnych, gdy nie wynika on z przepisu ustawy, a opiera się wyłącznie na wykładni pojęcia charakteru wierzytelności, zaś ustawodawca daje wyraźne sygnały, iż dopuszczalność przelewu nie powinna być nadmiernie ograniczana. Sąd Najwyższy dostrzegł okoliczności dotyczące ekonomicznego położenia uprawnionego do alimentów, ale na pierwszym planie postawił bliżej nieokreślone niebezpieczeństwo „dezintegracji spójnego systemu regulacji alimentacyjnych”.

Za nieprzekonujące glosator uznał argumenty dotyczące tego, że regulacje dotyczące pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów przemawiają w dostatecznym stopniu przeciwko dopuszczalności zbywania wymagalnych rat alimentów, a także argumenty związane z kształtowaniem właściwych wzorców postępowania w rodzinie, umacnianiem więzi i kształtowaniem właściwych relacji wewnątrzrodzinnych.

Autor dodał, nawiązując do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1965 r., III CO 36/65 (OSNC 1966, nr 3, poz. 37), że tak jak wymagalne raty alimentacyjne mogą być dziedziczone, tak też mogą być przedmiotem przelewu.

A.T.

*

Stworzenie utworu przez współnika spółki prawa handlowego, będącego członkiem jej zarządu, niezwiązanego ze spółką umową o pracę obejmującą obowiązek podejmowania działalności twórczej, nie uzasadnia prawa spółki do utworu na podstawie art. 12 ustawy z 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

(wyrok z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 504/10, G. Misiurek, M. Kocon, M. Romańska, niepubl.)

Glosa

Marka Salomonowicza, Studia Prawnoustrojowe 2013, nr 20, s. 177

Glosa jest co do zasady krytyczna.

Komentator wskazał, że – jego zdaniem – w razie udzielenia przez twórcę licencji na korzystanie z jego utworu, składane spółce oświadczenie woli twórcy będącego jedynym jej współnikiem nie wymaga zachowania formy aktu notarialnego. W związku z tym glosator uznał, że zasadne jest przyjęcie, iż prezes zarządu spółki wystawiający fakturę za projekt wzorniczy, który jednocześnie jest twórcą i jedynym współnikiem, ma intencję, aby jako twórca upoważnić spółkę do korzystania z jego utworu, czyli do udzielenia licencji niewyłączonej.

Autor przyjął, że mając na względzie czynność dokonaną z osobą trzecią można wysnuć wniosek, iż twórca uprawniony z tytułu autorskich praw majątkowych ma wolę, aby upoważnić spółkę reprezentowaną przez samego siebie w czynnościach z podmiotem trzecim, do udzielenia sublicencji. Glosator uznał, że ta konstatacja nie stoi w sprzeczności z art. 67 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Konkludując podniósł, że w przypadku dorozumianej umowy licencyjnej w sferze prawa autorskiego, w razie braku wyraźnie określonych pól eksploatacji, należy brać pod uwagę zgodny zamiar stron.

M.L.

*

1. Zastrzeżenie umowne, uzależniające zgodę jednej ze stron na dokonanie czynności prawnej z osobą trzecią bez upoważnienia ustawowego należy traktować jako zastrzeżenie warunku w rozumieniu art. 89 k.c. Warunek taki osoby trzeciej nie wiąże.

2. Nie może powoływać się na art. 488 § 2 k.c. ten, który pierwszy swojego świadczenia nie spełnił.

(wyrok z dnia 12 października 2011 r., II CSK 29/11, J. Górowski, T. Bielska-Sobkowicz, A. Kozłowska, OSNC-ZD 2012, nr C, poz. 56; BSN 2011, nr 12, s. 10; OSP 2012, nr 12, poz. 122; MoP 2012, nr 10, s. 533; NPN 2011, nr 4, s. 109; Pr.Spótek 2012, nr 2, s. 6; Rej. 2012, nr 11, s. 176)

Glosa

Rafała Majdy, Studia Prawno-Ekonomiczne 2012, nr 86, s. 205

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

Zdaniem autora, glosowany wyrok należy do grupy licznych orzeczeń Sądu Najwyższego, które komplikują rozpoznawaną materię ponad miarę, a ponadto opiera się na błędnej wykładni czytelnych i prosto skonstruowanych przepisów kodeksu cywilnego (w tym art. 63 i 89 k.c.). Zamiast wyłączyć art. 63 k.c. jako potencjalną podstawę zgłaszanego roszczenia, Sąd Najwyższy uwikłał się w spór na jego tle. Poza tym, utożsamiając zastrzeżenie zgody na zbycie rzeczy zawarte w umowie dzierżawy z warunkiem, wadliwie określił czynność, do której zastrzeżenie to się odnosi, wystarczyło zaś wskazać, że zastrzeżenie dokonane przez strony nie korzysta z rozszerzonej skuteczności jako postanowienie czynności dokonanej między stronami.

Glosator przyznał, że skoro w okolicznościach sprawy wydzierżawiający skutecznie odstąpili od umów dzierżawy albo je skutecznie wypo-

wiedzieli, co doprowadziło do wygaśnięcia prawa ujawnionego w księdze wieczystej, to żądanie wykreślenia wpisu było w pełni uzasadnione.

Mimo że w ocenie autora stanowisko Sądu Najwyższego ostatecznie zasługuje na aprobatę, to jednak przemawiają za nim raczej względy słusznościowe. Autor zauważył, że ustawodawca, przyznając uprawnienie do powstrzymania się od świadczenia wzajemnego, nie uzależnił go od spełnienia własnego, ponieważ byłoby to nielogiczne; albo spełnia się najpierw swoje świadczenie, albo posiada się prawo do powstrzymania się ze spełnieniem świadczenia. W przedmiotowej sprawie dzierżawca jako pierwszy nie spełnił swojego świadczenia w całości – nie zapłacił całej raty – więc odebranie gruntu było nieuprawnione, wydzierżawiający bowiem powinni wykorzystać jedyną w tej sytuacji drogę, tj. możliwość wypowiedzenia umowy po uprzednim wezwaniu do zapłaty czynszu.

Jednocześnie dzierżawca od tej chwili mógł powstrzymać się od spełnienia dalszych rat, skoro wzajemne świadczenie wydzierżawiających nie było wykonywane, a podjęte przez nich kroki (oświadczenie o odstąpieniu, wypowiedzenie umowy) pozwalały sądzić, że nie mają zamiaru świadczyć także w przyszłości.

Glosy do omawianego wyroku opracowali także M. Borkowski (Lex nr 147319), Z. Kuniewicz (OSP 2012, nr 12, poz. 122) oraz A. Szlęzak (OSP 2013, nr 3, poz. 32). Wyrok został skomentowany przez R.L. Kwaśnickiego i P. Letolca (MoP 2012, nr 20, dodatek s. 3) oraz przez M. Kućkę (Forum Prawnicze 2012, nr 4, s. 124).

A.T.

*

Jeżeli jeden z rodziców spadkodawcy nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, dziedziczny, na podstawie art. 932 § 4 k.c., w częściach równych rodzeństwo rodzone i przyrodnie spadkodawcy.

(uchwała z dnia 14 października 2011 r., III CZP 49/11, K. Tyczka-Rote, J. Frąckowiak, M. Machnij, OSNC 2012, nr 3, poz. 35; OSP 2012, nr 6, poz. 60; BSN 2011, nr 10, s. 4; Rej. 2011, nr 11, s. 129; NPN 2011, nr 3, s. 121; Rej. 2012, nr 3, s. 196)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Monitor Prawniczy 2013, nr 18, s. 994

Zdaniem autora, wykładnia art. 932 § 4 k.c. dokonana przez Sąd Najwyższy w glosowanej uchwale zasługuje w pełni na aprobatę, a za jej trafnością przemawiają argumenty wykładni językowej, systemowej, funkcjonalnej oraz historycznej.

Glosator stwierdził, że ustawodawca nie wskazał wprost, czy pod pojęciem „rodzeństwa”, zawartym w art. 932 § 4 k.c., należy rozumieć także rodzeństwo przyrodnie. W słowniku języka polskiego termin „rodzeństwo” definiuje się jako „dzieci tych samych rodziców w stosunku do siebie, przy czym przy haśle „rodzeństwo” podana jest też definicja terminu „przyrodnie rodzeństwo”, przez które rozumie się dzieci mające tego samego ojca i inną matkę lub tę samą matkę a innego ojca. Dyrektywy wykładni językowej nie sprzeciwiają się zatem wykładni art. 932 § 4 k.c., jakiej dokonał Sąd Najwyższy. Nie ma żadnych przekonujących argumentów, by na gruncie omawianego przepisu odstępować od ustalonego i utrwalonego na gruncie przepisów prawa cywilnego językowego rozumienia pojęcia „rodzeństwo”, obejmującego także osoby mającego wspólnego jedynie jednego rodzica. Jest tak tym bardziej, że stosunek prawny rodzeństwa powstaje także między dziećmi przysposobionymi w ramach przysposobienia całkowitego oraz pełnego przez tych samych przysposabiających oraz między dziećmi naturalnymi osób przysposabiających w ramach przysposobienia całkowitego oraz pełnego a dziećmi przez nich przysposobionymi.

Według glosatora, także analiza procesu legislacyjnego prowadzi do przyjęcia takiego wniosku, jaki wyraża teza glosowanej uchwały. Autor wskazał, że w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 79, poz. 662) podniesiono, iż: „według projektu (art. 932 § 4), jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku, jego miejsce zajmują bracia i siostry spadkodawcy (jego rodzeństwo). Dziedziczą oni część spadku, która przypadłaby zmarłemu (wcześniej) rodzicowi, w częściach równych. Nie ma przy tym znaczenia czy chodzi o rodzeństwo przyrodnie, czy rodzone”. Glosator podkreślił, że zasada jednakowego traktowania rodzeństwa jest już utrwalona w naszym prawie i projekt ją podtrzymuje.

Interpretację art. 932 § 4 k.c. przyjętą przez Sąd Najwyższy potwierdza także porównanie tego przepisu z art. 934 k.c., wyznaczającym zasady dziedziczenia przez dziadków spadkodawcy oraz konsekwencje niedożycia przez nich otwarcia spadku. Wskazany przepis przewiduje, że jeżeli któreś z dziadków nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął przypada jego zstępnym i jest dzielony według zasad ogólnych podziału między zstępnymi spadkodawcy, zatem w przepisie tym ustawodawca zastosował jako pierwszy porządek dziedziczenia wstąpienie w miejsce zmarłego uprawnionego do spadku jego zstępnymi, po czym oznaczył sposób dziedziczenia, jeśli pierwszy sposób zawiedzie z powodu braku zstępnymi. Pozostali dziadkowie, którzy mają dziedziczyć udział zmarłego dziadka niemającego zstępnymi, uzyskują własne prawo do jego części spadku, wywodzące się z pokrewieństwa ze spadkodawcą, nie zaś z dziadkiem który otwarcia spadku nie dożył.

Przywołując argumenty pochodzące z wykładni celowościowej autor podniósł, że w nauce prawa cywilnego od dawna dominował pogląd, że w kodeksie cywilnym krąg spadkobierców ustawowych jest ujęty zbyt wąsko, w wyniku czego zbyt często dochodziło do dziedziczenia ustawowego gminy lub Skarbu Państwa, pomimo pozostawania przy życiu w chwili śmierci spadkodawcy członków jego rodziny, niemieszczających się jednak wśród osób zaliczonych przez ustawodawcę do kręgu spadkobierców ustawowych. W ramach nowelizacji przepisów kodeksu cywilnego wyznaczających porządek dziedziczenia ustawowego zmieniono nie tylko kolejność dziedziczenia, ale rozszerzono krąg osób powołanych do tego dziedziczenia, włączając do kręgu spadkobierców – jak wynika z regulacji art. 934¹ k.c. – pasierbów. Zatem skoro do porządku dziedziczenia ustawowego włączono osoby niespokrewnione ze spadkobiercą, to tym bardziej winno to dotyczyć rodzeństwa przyrodniego, będącego razem ze spadkodawcą krewnymi w linii bocznej.

Glosator zwrócił również uwagę na to, że po nowelizacji art. 932–934 k.c. sytuacja rodzeństwa spadkodawcy w porządku ustawowego dziedziczenia uległa pogorszeniu w stosunku do stanu prawnego sprzed zmiany i nie powinno się dodatkowo pogarszać statusu tej grupy dziedziców ustawowych, interpretując art. 932 § 4 k.c. w sposób odmienny niż uczynił to Sąd Najwyższy.

Glosy do omawianej uchwały opracowali również: A. Sylwestrzak (OSP 2012, nr 6, poz. 60) oraz M. Rzewuski (PS 2012, nr 11–12, s. 178). Omówił ją także M. Stanik w „Przeglądzie orzecznictwa” (Forum Prawnicze 2012, nr 1, s. 136).

R.N.

*

Przesłankami przejęcia gospodarstwa rolnego bez odszkodowania na własność Państwa – na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i uregulowaniu innych spraw związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz.U. Nr 39, poz. 174) – było rzeczywiste opuszczenie gospodarstwa, zakwalifikowanego do gospodarstw rolnych przez zaniechanie jego uprawiania w całości lub w większej części przez właściciela lub uprawnione przez niego osoby.

(wyrok z dnia 24 maja 2012 r., II CSK 558/11, M. Romańska, I. Gromska-Szuster, W. Katner, OSP 2013, nr 9, poz. 92)

Glosa

Jacka Jastrzębskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2013, nr 9, poz. 92

Glosa ma charakter krytyczny.

Jako nietrafne autor ocenił opowiedzenie się przez Sąd Najwyższy za koniecznością ustalania adekwatnego związku przyczynowego między tą cechą wadliwej decyzji administracyjnej, która przesądza o jej wadliwości, a skutkiem w postaci szkody. Zauważył, że przyczynowość analizowana i negowana w ramach koncepcji *causae supervenientis* lub legalnego zachowania alternatywnego nie jest przyczynowością adekwatną (art. 361 § 1 k.c.), lecz przyczynowością kondycjonalną wynikającą z dyferencyjnej metody ustalania szkody (art. 361 § 2 k.c.). Za błędne metodologicznie uznał rozpatrywanie związku przyczynowego między cechą zdarzenia sprawczego przesądzającą o jego bezprawności a skutkiem szkodowym. Stwierdził, że zdarzeniem sprawczym,

z jakim ustawa wiąże odpowiedzialność, jest wydanie wadliwej decyzji administracyjnej, a nie istnienie cechy, która przesądza o wadliwości tej decyzji.

Dalszą część opracowania glosator poświęcił problematyce legalnego zachowania alternatywnego. Przytoczył zgodne stanowisko nowszego orzecznictwa i piśmiennictwa, w myśl którego pozwany o naprawienie szkody nie może powoływać się na to, że w wyniku jego zgodnego z prawem zachowania się poszkodowany doznałby takiego samego uszczerbku, jeśli zachowanie się pozwanego stanowiło naruszenie norm mających zapobiegać tej szkodzie. Podniósł następnie, że naruszenie przepisów proceduralnych wyłącza – co do zasady – skuteczne powołanie się przez Skarb Państwa na możliwość osiągnięcia przez organ wykonujący władzę publiczną analogicznego rezultatu także w razie wydania decyzji zgodnej z przepisami o postępowaniu administracyjnym.

M.P.

*

Do pełnomocnictwa udzielonego na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. nie mają zastosowania przepisy kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2012 r., II CSK 217/11, H. Pietrzkowski, J. Frąckowiak, A. Kozłowska, OSNC 2013, nr 2, poz. 27; OSP 2013, nr 9, poz. 94; BSN 2012, nr 9, s. 8; MoP 2013, nr 5, s. 256)

Glosa

Zbigniewa Kuniewicza i Stanisława Czepity, Orzecznictwo Sądów Polskich 2013, nr 9, poz. 94

Glosa ma charakter krytyczny.

Stanowisko ujęte w tezie wyroku komentatorzy uznali za błędne, gdyż – w ich ocenie – podważa ono jednolite pojmowanie przez naukę i praktykę zarówno instytucji pełnomocnictwa, jak i koncepcję organu wpisanej w konstrukcję osoby prawnej. Podnieśli, że skoro art. 210

§ 1 k.s.h. nie wskazuje formy podjęcia uchwały przez zgromadzenie wspólników, nie każda uchwała o powołaniu pełnomocnika powinna być notarialnie protokołowana. Stwierdzili, że nierozstrzygnięcie przez ustawodawcę w powołanym przepisie *en bloc* kwestii formy udzielenia pełnomocnictwa wynika z możliwości zawierania różnorodnych umów między spółką a członkiem zarządu.

Autorzy podkreślili następnie, że – z jednym wyjątkiem – we współczesnym piśmiennictwie nikt nie kwestionuje tezy, iż pełnomocnik przewidziany w art. 210 § 1 k.s.h. jest pełnomocnikiem w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. Za chybione uznali zatem odwołanie się przez Sąd Najwyższy do stanowiska doktryny dla uzasadnienia stanowiska przeciwnego. Zauważyli ponadto, że do istoty pełnomocnictwa nie należy, kto w imieniu reprezentowanego składa oświadczenie woli o powołaniu pełnomocnika. Dodali, że w analizowanym przypadku mocodawcą jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ustanowienie pełnomocnika następuje przez działanie organu spółki, jakim jest zgromadzenie wspólników, a uchwałę zgromadzenia należy kwalifikować jako oświadczenie woli spółki.

W końcowej części opracowania glosatorzy zarzucili zniszczenie konsekwentnej siatki pojęciowej przez wprowadzenie kategorii pełnomocnika będącego w istocie organem.

Krytyczne glosy do wyroku opracowali również: J.P. Naworski (Glosa 2013, nr 3, s. 51) oraz A. Sobota (Lex nr 172450). Skomentował go także P. Popardowski w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2013, nr 1, s. 9).

M.P.

*

Osoby uprawnione do lokalu socjalnego, o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), w okresie od wygaśnięcia stosunku najmu do uprawomocnienia

się wyroku eksmisyjnego opłacają odszkodowanie według zasad określonych w art. 18 ust. 1 i 2 ustawy.

(uchwała z dnia 6 grudnia 2012 r., III CZP 72/12, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek, OSNC 2013, nr 6, poz. 71; BSN 2012, nr 12, s. 7)

Glosa

Piotra Kędzierskiego, Monitor Prawniczy 2013, nr 17, s. 940

Glosa jest krytyczna.

Glosator wskazał, że uregulowana w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego odpowiedzialność byłego lokatora uprawnionego do lokalu socjalnego względem właściciela jest różnie charakteryzowana. W orzecznictwie Sądu Najwyższego uznaje się, że wskazany przepis jest podstawą do wykreowania szczególnego stosunku zobowiązaniowego między właścicielem a byłym lokatorem, którego treścią jest okresowe świadczenie w postaci wynagrodzenia w ustawowo określonej wysokości odpowiadającej czynszowi lub innym opłatom za używanie lokalu. Zdaniem autora, dla prawidłowego rozstrzygnięcia problematyki, która legła u podstaw komentowanej uchwały, należy odnieść się do kwestii chwili powstania tego szczególnego stosunku zobowiązującego. Gdyby przyjąć, jak stwierdził Sąd Najwyższy, że uprawnienie byłego lokatora do lokalu socjalnego powstaje dopiero w chwili uprawomocnienia się wyroku, to konsekwentnie należałoby uznać, że stosunek zobowiązaniowy istnieje dopiero od uprawomocnienia się wyroku orzekającego eksmisyję. Wcześniejszy okres, od wygaśnięcia stosunku najmu do uprawomocnienia się wyroku orzekającego eksmisyję, byłby objęty hipotezą art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r., który – zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego – wprowadza odpowiedzialność *ex contractu* byłego lokatora. Ujęcie to prowadzi do rozdzielenia sytuacji prawnej byłego lokatora i uzależnienia jej od treści wyroku orzekającego eksmisyję i jednocześnie wymaga uznania, że wyrok orzekający pozytywnie o uprawnieniu do lokalu socjalnego i wstrzymaniu wykonania eksmisyji do czasu dostarczenia tego lokalu jest konstytutywny.

Zdaniem glosatora, z taką konkluzją nie można się zgodzić. Wyrok konstytucyjny kształtuje na nowo stosunek prawny lub prawo i nie opiera się na uznaniu sędziego lub sądu, lecz na treści normy prawnej, która przyznaje sądowi kompetencję prawotwórczą. Tymczasem art. 14 ustawy o ochronie praw lokatorów, nakładający na sąd obowiązek rozstrzygnięcia o uprawnieniu do lokalu socjalnego, nie przewiduje, aby sąd, mocą swojego wyroku, przyznawał do niego uprawnienie. Z tej perspektywy uznanie za trafne rozumowania Sadu Najwyższego, przyjętego w komentowanej uchwale, prowadzi do trudnych do zaakceptowania skutków.

Zdaniem autora, w prezentowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy posłużył się głównie wykładnią gramatyczną. Jest to jednak zabieg niewystarczający, który ograniczył proces dekodowania normy prawnej do odczytania językowego brzmienia przepisu bez rozważenia konsekwencji przyjęcia takiej wykładni. Według glosatora, kluczowym dla rozstrzygnięcia wątpliwości w omawianej sprawie była odpowiedź na pytanie, jaki skutek rodzi orzeczenie sądu w przedmiocie uprawnienia do lokalu socjalnego: konstytucyjny czy deklaracyjny. Bez odpowiedzi na to pytanie nie można formułować jakichkolwiek wniosków odnośnie do poruszonego zagadnienia.

R.N.

*

Podwyższenie kapitału zakładowego na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może nastąpić przez podwyższenie wartości nominalnej udziałów istniejących lub ustanowienie nowych, z tym że nowe udziały w podwyższonym kapitale mogą być objęte jedynie przez wspólników w stosunku do ich dotychczasowych udziałów.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 17 stycznia 2013 r., III CZP 57/12, T. Ereciński, J. Górowski, B. Myszką, H. Pietrkowski, K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, D. Zawistowski, OSNC 2013, nr 6, poz. 69; BSN 2013, nr. 1, s. 8)

Glosa

Jaroslawa Grykiela, Monitor Prawniczy 2013, nr 16, s. 866

Glosa ma charakter krytyczny.

Zdaniem autora, komentowana uchwała Sądu Najwyższego, restrykcyjna i istotnie ograniczająca możliwość korzystania z uproszczonej procedury podwyższania kapitału zakładowego, jest trudna do zaakceptowania. Sąd Najwyższy przyjął, że odesłanie do art. 260 § 2 k.s.h. zawarte w art. 257 § 3 k.s.h. należy rozumieć w ten sposób, że podwyższenie kapitału zakładowego na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki może nastąpić tylko wówczas, gdy udziały w podwyższonym kapitale zakładowym przypadną wyłącznie dotychczasowym wspólnikom, i tylko w proporcjach odpowiadających posiadanym już przez nich udziałom. Przepis ten jest bezwzględnie obowiązujący, stanowi zatem *lex specialis* względem art. 258 § 1 k.s.h., dopuszczającego pozbawienie wspólników prawa pierwszeństwa objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym.

Według glosatora, argumentacja Sądu Najwyższego pomija intencję ustawodawcy leżącą u podstaw nowelizacji przepisów o podwyższeniu kapitału zakładowego dokonaną ustawą z dnia 12 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 229, poz. 2276). Analiza uzasadnienie projektu wskazanej ustawy, która dodała § 3 do art. 257 k.s.h, pozwala na wyciągnięcie wniosku, że w ramach nowelizacji ustawodawca nie miał zamiaru wprowadzić istotnych zmian dotyczących zasad podwyższania kapitału zakładowego. Intencją ustawodawcy było złagodzenie formy oświadczeń o objęciu udziałów w ramach uproszczonego podwyższenia kapitału zakładowego. Chodziło o ujednoczenie wymogów formalnych w zakresie oświadczeń o objęciu udziałów oraz uchwał o podwyższeniu kapitału w ramach uproszczonego podwyższenia kapitału zakładowego. W przypadku uchwał podejmowanych w tym trybie wystarczy sporządzenie pisemnego protokołu, natomiast przed nowelizacją każde oświadczenie o objęciu udziałów wymagało formy aktu notarialnego, co znacznie komplikowało procedurę podwyższenia. Nowelizacja miała na celu zniwelowanie tych dysproporcji, choć przyjęta przez ustawodawcę technika legislacyjna jest dalece niedoskonała.

Autor uznał również, że nie przekonuje argumentacja celowościowa Sądu Najwyższego, zgodnie z którą ograniczenie możliwości stosowania uproszczonego podwyższenia kapitału zakładowego, przez wyłączenie możliwości pozbawienia wspólników prawa pierwszeństwa, jest podyktowane koniecznością zapewnienia wspólnikom odpowiedniej ochrony przed tzw. rozwodnieniem przysługujących im dotychczas praw udziałowych. Zdaniem komentatora, jest to ochrona zbędna, ponieważ podwyższenie kapitału zakładowego w trybie uproszczonym wymaga uprzedniego uwzględnienia takiego rozwiązania w umowie spółki, a więc zgody wspólników. Tak rozumiana ochrona wspólników nie tylko sprzeciwia się ogólnej zasadzie rządów większości obowiązującej w spółkach kapitałowych, ale uniemożliwia odmienne ukształtowanie zasad uproszczonego podwyższenia kapitału zakładowego, nawet w sytuacji jednomyślnej zgody wszystkich wspólników, wyrażonej w samej umowie spółki lub w późniejszej uchwale.

Rygorystyczne stanowisko zajęte w komentowanej uchwale pozostaje, w ocenie autora, w kolizji z zasadą wynikającą z art. 20 i 22 Konstytucji, zgodnie z którą w razie wątpliwości przepisy prawa powinny być wykładane na korzyść wolności działalności gospodarczej. Jeżeli brzmienie danego przepisu nie jest jasne i pozwala na różne interpretacje, to należy wybrać taką, która w najmniejszym stopniu ogranicza swobodę korzystania z określonych rozwiązań prawnych.

R.N.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

art. 23 k.c.

Zakresu dóbr osobistych osób przebywających w zakładach karnych nie można poszerzyć o prawo do izolacji od osób chronicznie chorych, nawet gdyby niezachowanie higieny przez innych osadzonych mogło doprowadzić do ich zakażenia.

(wyrok z dnia 5 lipca 2012 r., IV CSK 603/11, I. Koper, M. Bączyk, A. Owczarek)

*

art. 61 k.c.

Gdy oświadczenie woli, którego skuteczność zależy od dotarcia do adresata znajduje się w piśmie procesowym, zastępcze doręczenie tego pisma adresatowi w sposób przewidziany w art. 136–139 k.p.c. wywołuje również skutki materialnoprawne określone w art. 61 k.c.

(wyrok z dnia 19 lipca 2012 r., II CSK 655/11, I. Gromska-Szuster, M. Szulc, D. Zawistowski)

*

art. 118 k.c.

Roszczenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko wspólnikowi o zwrot zapłaconego przez spółkę za wspólnika po-

datku nie jest roszczeniem związanym z działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 118 k.c.

(wyrok z dnia 6 czerwca 2012 r., III CSK 282/11, K. Pietrzykowski, W. Katner, A. Owczarek)

*

art. 145 k.c.

Odstąpienie od zasady, że art. 145 § 1 k.c. nie przewiduje roszczenia o ustanowienie służebności w sytuacji, gdy trudności z dojazdem na część nieruchomości wynikają jedynie z niekorzystnego usytuowania budynków na nieruchomości, na rzecz której służebność miałyby być ustanowiona jest dopuszczalne wyjątkowo, gdy właściciel wykaże, że trudności te nie wynikają z jego własnych decyzji i że nie jest w stanie usunąć ich we własnym zakresie.

(postanowienie z dnia 20 września 2012 r., IV CSK 34/12, M. Wysocika, M. Kocon, M. Romańska)

*

art. 175 k.c., art. 123 k.c.

Powództwo windykacyjne przerywa bieg terminu zasiedzenia, jeśli jest skierowane przeciwko osobie, na rzecz której biegnie zasiedzenie (art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c.).

(postanowienie z dnia 20 czerwca 2012 r., I CSK 590/11, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, K. Strzelczyk)

*

art. 385¹ k.c.

Celem kontroli wzorców umownych na podstawie art. 385¹ k.c. jest zapewnienie podejmowania decyzji przez słabszą stronę umowy.

(wyrok z dnia 13 kwietnia 2012 r., I CSK 428/11, J. Frąckowiak, M. Kocon, M. Romańska)

art. 358 k.c.

W wypadku zwłoki dłużnika w spełnieniu świadczenia w wykonaniu zobowiązania, którego przedmiotem jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, wierzyciel ma prawo wyboru kursu, według którego jest określana wartość waluty obcej, jeżeli dłużnik dokona wyboru waluty polskiej.

(wyrok z dnia 16 maja 2012 r., III CSK 249/11, M. Kocon, M. Szulc, D. Zawistowski)

*

art. 358¹ k.c.

Świadczenie pieniężne spełnione w następstwie obowiązku zwrotu wzajemnych świadczeń z nieważnej umowy wzajemnej nie jest świadczeniem związanym z prowadzeniem przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 358¹ § 4 k.c.

(wyrok z dnia 23 sierpnia 2012 r., II CSK 31/12, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, A. Niedużak)

*

art. 362 k.c.

Zaniechanie wykorzystania środków zaskarżenia przysługujących poszkodowanemu, w celu zmiany lub uchylecia postanowienia wydanego w postępowaniu administracyjnym niezgodnie z prawem, może stanowić podstawę zastosowania art. 362 k.c.

(wyrok z dnia 21 czerwca 2012 r., II CZ 18/12, M. Romańska, D. Dończyk, M. Szulc)

*

art. 362 k.c., art. 446 k.c.

Artykuł 362 k.c. stosuje się również do roszczeń najbliższych członków rodziny zmarłego dochodzonych na podstawie art. 446 § 3 k.c.

(wyrok z dnia 12 lipca 2012 r., I CSK 660/11, G. Misiurek, W. Katner, A. Niedużak)

art. 435 k.c.

Artykuł 435 k.c. zawiera domniemanie prawne normalności związku przyczynowego.

(wyrok z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 25/12, K. Pietrzykowski, A. Owczarek, B. Ustjanicz)

*

art. 445 k.c.

Zasada umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia ma uzupełniający charakter w stosunku do zasady, że jego wysokość powinna skompensować krzywdę konkretnego poszkodowanego i mieć dla niego odczuwalną wartość, adekwatnie do skali i zakresu następstw uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

(wyrok z dnia 6 lipca 2012 r., V CSK 332/11, L. Walentynowicz, M. Romańska, M. Szulc)

*

art. 513 k.c.

Do skutecznego potrącenia przez dłużnika z przelanej wierzytelności, przysługującej mu wobec zbowcy (art. 513 § 3 zdanie drugie k.c.), niezbędne jest złożenie oświadczenia o potrąceniu wobec aktualnego wierzyciela (cesjonariusza).

(wyrok z dnia 18 maja 2012 r., IV CSK 486/11, M. Bączyk, G. Misiurek, K. Strzelczyk)

*

art. 642 k.c.

Jeżeli z umowy inaczej nie wynika, oddanie dzieła następuje także wówczas, gdy przyjmujący zamówienie stawia dzieło do

dyspozycji zamawiającego, który może je odebrać, choć tego nie czyni.

(wyrok z dnia 23 sierpnia 2012 r., II CSK 21/12, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, A. Niedużak)

*

art. 647¹ k.c.

1. Zobowiązanie inwestora do zapłaty wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę ma, co do zasady, charakter bezterminowy (art. 647¹ k.c.).

2. Artykuł 647¹ § 5 k.c. nie stanowi podstawy odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy za opóźnienie spełnienia świadczenia przez wykonawcę obejmującego wynagrodzenie.

3. Istota odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy wyklucza nie tylko odwołanie się przez niego do zarzutu dokonania zapłaty wynagrodzenia na rzecz wykonawcy ale i potrącenia dokonanego w relacji inwestor-wykonawca. Za dopuszczalny należy jednak uznać zarzut umorzenia zobowiązania w następstwie potrącenia w relacji wykonawca-podwykonawca lub inwestor-podwykonawca (art. 375 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 91/12, K. Pietrzykowski, A. Owczarek, B. Ustjanicz)

*

art. 875 k.c.

Przedmiotem rozliczeń pomiędzy byłymi współnikami spółki cywilnej jest majątek współników, a także zyski spółki, zarówno wypracowane przez jej majątek do chwili jej rozwiązania, jak i te, które ten majątek przynosi po ustaniu spółki.

(postanowienie z dnia 14 czerwca 2012 r., I CSK 459/11, T. Bielska-Sobkowicz, H. Wrzeszcz, A. Niedużak)

art. 878 k.c.

Skuteczność poręczenia w zakresie odsetek od kredytu bankowego nie jest uzależniona od wskazania z góry ich wysokości (art. 878 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 16 maja 2012 r., III CSK 249/11, M. Kocon, M. Szulc, D. Zawistowski)

*

art. 952 k.c.

O tym, czy dana osoba jest świadkiem testamentu ustnego decyduje wyłącznie wola testatora, który do tej osoby kieruje swoje oświadczenie.

(postanowienie z dnia 29 czerwca 2012 r., I CSK 575/11, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek)

*

art. 17 k.s.h., art. 228 k.s.h.

Wniesienie powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej przy sprawowaniu zarządu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jest czynnością konwencjonalną, zdarzeniem mającym znaczenie dla działalności spółki, a nie czynnością prawną. W braku uchwały zgromadzenia wspólników nie jest ono objęte sankcją bezskuteczności zawieszanej z terminem ustawowo wyznaczonym (art. 17 § 1 i 2 w związku z art. 228 pkt 2 k.s.h.).

(wyrok z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 76/12, K. Pietrzykowski, A. Owczarek, B. Ustjanicz)

*

art. 29 k.s.h.

Spółka jawna reprezentowana przez wspólnika uprawnionego do samodzielnej jej reprezentacji ma legitymację procesową

w sprawie z jej powództwa przeciwko innemu współnikowi o odszkodowanie ewentualnie zwrot nienależnego świadczenia bez względu na stanowisko pozostałych współników (art. 29 § 2 k.s.h.).

(wyrok z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 137/12, K. Pietrzykowski, A. Owczarek, B. Ustjanicz)

*

art. 419 k.s.h.

Przewidziany w art. 419 § 1 k.s.h. obowiązek głosowania grupami akcji ma zastosowanie także wówczas, gdy na skutek zmiany statutu spółki grupa akcji pozbawiona została dotychczasowej możliwości zablokowania uchwał walnego zgromadzenia.

(wyrok z dnia 17 maja 2012 r., I CZ 49/12, A. Górski, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

*

art. 32 Pr.weksl.

Zobowiązanie poręczyciela wekslowego jest – mimo akcesoryjności – odrębne i nie mieści się w zobowiązaniu wekslowym. Poręczyciel wekslowy nie jest kolejną osobą zobowiązaną w stosunku zachodzącym między wierzycielem wekslowym i dłużnikiem wekslowym.

(wyrok z dnia 26 września 2012 r., II CSK 3/12, H. Pietrzowski, I. Koper, W. Pawlak)

*

nieruchomości rolne

Nieruchomością rolną w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. Nr 64,

poz. 592) jest także nieruchomością częściowo przeznaczona w planach zagospodarowania przestrzennego na cele inne niż rolne.

(wyrok z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 93/12, K. Pietrzykowski, A. Owczarek, B. Ustjanicz)

*

stowarzyszenia

Osoba prawna nie może być założycielem stowarzyszenia tworzonoego na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (jedn. tekst: Dz.U. Nr 79, poz. 855 ze zm.).

(postanowienie z dnia 6 września 2012 r., I CSK 76/12, A. Kozłowska, B. Mysza, K. Strzelczyk)

*

art. 2 k.p.c.

Dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie, w której zgłoszono roszczenie o charakterze cywilnoprawnym, nawet jeżeli roszczenie takie w sensie abstrakcyjnym nie istnieje.

(postanowienie z dnia 20 czerwca 2012 r., I CSK 558/11, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, K. Strzelczyk)

*

art. 11 k.p.c.

Osoba, która nie była oskarżona, może na podstawie art. 11 zdanie drugie k.p.c. powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające albo ograniczające jej odpowiedzialność cywilną, z wyjątkiem tych, które stanowią przedmiot ustaleń co do popełnienia przestępstwa, zawartych w wydanym postępowaniu karnym prawomocnym wyroku skazującym.

(postanowienie z dnia 29 czerwca 2012 r., I CSK 545/11, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek)

art. 98 k.p.c., art. 72 k.p.c.

Każdemu ze współuczestników formalnych (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.), reprezentowanych przez tego samego profesjonalnego pełnomocnika procesowego, przysługuje zwrot kosztów postępowania w pełnej wysokości.

(postanowienie z dnia 20 lipca 2012 r., II CZ 196/11, Z. Kwaśniewski, A. Owczarek, K. Tyczka-Rote)

*

art. 100 k.p.c.

Zastosowanie art. 100 k.p.c. wymaga nie tylko dokonania oceny ostatecznego wyniku sprawy, lecz podlega także dyskrecjonalnej ocenie sędziowskiej.

(postanowienie z dnia 6 czerwca 2012 r., IV CZ 4/12, M. Wysocka, A. Górski, K. Zawada)

*

art. 118 k.p.c., art. 124 k.p.c.

Wyznaczenie innego pełnomocnika z urzędu dokonane na podstawie art. 118 § 6 zdanie drugie k.p.c., nie powoduje modyfikacji początku biegu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, określonego zgodnie z art. 124 § 3 k.p.c.

(postanowienie z dnia 29 czerwca 2012 r., I CZ 59/12, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek)

*

art. 168 k.p.c.

Prace remontowe w pomieszczeniach kancelarii adwokackiej nie stanowią okoliczności usprawiedliwiającej niedochowanie terminu do dokonania czynności procesowej.

(postanowienie z dnia 12 lipca 2012 r., I CZ 75/12, G. Misiurek, W. Katner, A. Niedużak)

Profesjonalny pełnomocnik, planując wniesienie apelacji lub dokonanie innej czynności procesowej, musi uwzględnić, kierując się zwykłym doświadczeniem życiowym, że w okresie biegu terminu mogą nastąpić czasowe przeszkody – związane chociażby z wykonywaniem zastępstwa procesowego na rzecz innych stron albo wynikające ze zwykłych zdarzeń życiowych w tym także krótkich, niedyspozycji zdrowotnych – utrudniające mu sporządzenie i wniesienie apelacji w ostatnim dniu terminu.

(postanowienie z dnia 18 lipca 2012 r., III CZ 42/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski)

*

art. 379 k.p.c.

Nieodroczenie rozprawy, mimo uzasadnionego wniosku strony (art. 214 § 1 k.p.c.), i przeprowadzenie rozprawy z udziałem pełnomocnika, któremu strona ta wypowiedziała pełnomocnictwo, stanowi przyczynę nieważności postępowania z powodu wadliwego umocowania i pozbawienia strony możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 2 i 5 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 26 września 2012 r., II CSK 36/12, H. Pietrzykowski, I. Koper, W. Pawlak)

*

art. 380 k.p.c.

Rozpoznając zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o sporządzenie uzasadnienia wyroku tego sądu i doręczenie go z uzasadnieniem Sąd Najwyższy – na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c. – na wniosek strony rozpoznaje również postanowienie odrzucające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wspomnianego wyroku i doręczenie go wraz z uzasadnieniem.

(postanowienie z dnia 22 czerwca 2012 r., V CZ 19/12, B. Myszka, A. Owczarek, H. Wrzeszcz)

art. 382 k.p.c.

Pojęcie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji (art. 382 k.p.c.) obejmuje wszystkie istotne elementy procesowe, w tym oświadczenia stron, zarzuty pozwanego, zgłaszane środki dowodowe i wyniki postępowania dowodowego.

(postanowienie z dnia 23 sierpnia 2012 r., II CNP 17/12, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, A. Niedużak)

*

art. 390 k.p.c.

Sąd Najwyższy odmawia podjęcia uchwały, jeżeli postanowienie o przedstawieniu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. wydane zostało przez sąd drugiej instancji w postępowaniu nieważnym.

(postanowienie z dnia 12 kwietnia 2012 r., III CZP 13/12, K. Pietrzykowski, B. Myszka, M. Szulc)

*

art. 398² k.p.c.

Skarga kasacyjna w sprawie o ustalenie wstąpienia w stosunek najmu lokalu mieszkalnego podlega odrzuceniu, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł.

(postanowienie z dnia 17 maja 2012 r., I CZ 49/12, A. Górski, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

W sprawach, w których przedmiot sporu obejmował roszczenie windykacyjne i połączone z nim żądanie rozgraniczenia (art. 36 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, Dz.U. Nr 30, poz. 163) skarga kasacyjna przysługuje także wówczas, gdy sąd oddalił powództwo.

(postanowienie z dnia 20 lipca 2012 r., II CZ 85/12, Z. Kwaśniewski, A. Owczarek, K. Tyczka-Rote)

art. 398° k.p.c., art. 394¹ k.p.c.

Odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania dotyczy też zawartego w niej zażalenia na rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Późniejsze rozpoznanie tego zażalenia jest niedopuszczalne.

(postanowienie z dnia 9 sierpnia 2012 r., V CZ 99/12, A. Górski, J. Górowski, A. Owczarek)

*

art. 401 k.p.c.

Pozbawienie strony możliwości działania (art. 401 pkt 2 k.p.c.) polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu strona nie mogła brać udziału w całym postępowaniu lub jego istotnej części.

(postanowienie z dnia 6 czerwca 2012 r., IV CZ 6/12, M. Wysocka, A. Górski, K. Zawada)

*

art. 403 k.p.c.

Artykuł 403 § 2 k.p.c. nie obejmuje okoliczności powołanych przez stronę w postępowaniu zakończonym prawomocnym orzeczeniem, lecz których ustalenia zaniechano w tym postępowaniu na skutek oceny, że nie mają one znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

(postanowienie z dnia 21 czerwca 2012 r., II CZ 18/12, M. Romańska, D. Dończyk, M. Szulc)

*

art. 410 k.p.c.

Skarga o wznowienie postępowania nie opiera się na ustawowej podstawie w rozumieniu art. 410 § 1 k.p.c. zarówno wtedy, gdy przytoczona w niej podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkol-

wiek z podstaw wznowienia jak i wówczas, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie temu wzorcowi, lecz w rzeczywistości nie wystąpiła.

(postanowienie z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, J. Górowski, J. Frąckowiak, I. Koper)

*

art. 424⁵ k.p.c.

Zawarte w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia twierdzenie, że niezgodność z prawem zaskarżonego wyroku wynika z przepisów wymienionych w ramach podstaw skargi nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.

(postanowienie z dnia 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, J. Gudowski)

*

art. 567 k.p.c.

Zgłoszone w sprawie o podział majątku wspólnego żądanie rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny (art. 45 § 2 k.r.o. w związku z art. 567 § 1 i art. 618 § 1 k.p.c.) powinno być sformułowane w sposób odpowiadający żądaniu pozwu o zasądzenie określonej należności. Powinno więc zawierać precyzyjne oznaczenie wysokości udziałów oraz podstawę faktycznego żądania. Braki w tym zakresie podlegają usunięciu w sposób określony w art. 130 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 19 lipca 2012 r., II CSK 660/11, I. Gromska-Szuster, M. Szulc, D. Zawistowski)

*

art. 576 k.p.c.

Sąd odstępuje od wysłuchania przysposobianego, który nie ukończył 13 lat, jeżeli – poza sytuacją uregulowaną w art. 118

§ 3 k.r.o. – nie pozwala na to jego rozwój, stan zdrowia i stopień dojrzałości.

(postanowienie z dnia 22 czerwca 2012 r., V CSK 283/11, B. Myszka, A. Owczarek, H. Wrzeszcz)

*

art. 690 k.p.c., art. 510 k.p.c.

Wierzyciel spadkodawcy, będący uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po nim, ma interes prawny w uczestnictwie w sprawie z wniosku spadkobiercy o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku.

(postanowienie z dnia 6 lipca 2012 r., V CSK 313/11, L. Walentynowicz, M. Romańska, M. Szulc)

*

ochrona zdrowia psychicznego, art. 5 k.p.c., art. 212 k.p.c.

W sprawie toczącej się na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.) sąd ma obowiązek udzielenia uczestnikowi cierpiącemu na zaburzenia psychiczne utrudniające zrozumienie jego sytuacji procesowej i podjęcie racjonalnej obrony swoich praw stosownych pouczeń, o których mowa w art. 5 i 212 k.p.c. Jeżeli sąd stwierdzi, że uczestnik ze względu na stan zdrowia psychicznego nie jest zdolny, mimo pouczenia do złożenia wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu, obowiązany jest ustanowić adwokata bez wniosku na podstawie art. 46 ustawy.

(postanowienie z dnia 27 września 2012 r., III CSK 13/12, D. Dończyk, I. Gromska-Szuster, M. Szulc)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2013, NR 11

W wyroku nakazującym opróżnienie lokalu socjalnego sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy.

(uchwała z dnia 5 kwietnia 2013 r., III CZP 11/13, K. Strzelczyk, A. Owczarek, M. Szulc, OSNC 2013, nr 11, poz. 121)

*

Zrzeszenie właścicieli nieruchomości zarządzające – bez tytułu prawnego – nieruchomością i położonym na niej budynkiem obejmującym lokal zajmowany przez osobę, wobec której wydano prawomocny wyrok nakazujący jego opróżnienie i zawierający orzeczenie o uprawnieniu pozwanego do lokalu socjalnego, nie może dochodzić od gminy odszkodowania, o którym mowa w art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.).

(uchwała z dnia 15 maja 2013 r., III CZP 23/13, K. Tyczka-Rote, J. Górowski, A. Owczarek, OSNC 2013, nr 11, poz. 122)

*

Pełnomocnikiem procesowym w sprawach o dokonanie wpisu w księdze wieczystej może być wyłącznie osoba spełniająca wy-

magania przewidziane w art. 87 k.p.c., także wtedy, gdy wniosek o wpis został zamieszczony przez notariusza w akcie notarialnym na podstawie art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.).

(uchwała z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 17/13, J. Gudowski, W. Katner, B. Myszka, OSNC 2013, nr 11, poz. 123)

*

Na postanowienie oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na oddaleniu wniosku o sporządzenie dodatkowego opisu i oszacowania (art. 951 k.p.c.), zażalenie nie przysługuje.

(uchwała z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 19/13, J. Gudowski, W. Katner, B. Myszka, OSNC 2013, nr 11, poz. 124)

*

Artykuły 945 i 949 k.c. stanowią odrębne podstawy nieważności testamentu.

(uchwała z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 22/13, J. Gudowski, W. Katner, B. Myszka, OSNC 2013, nr 11, poz. 125)

*

Do okoliczności, o których mowa w art. 11 zdanie drugie k.p.c., nie należą okoliczności przeczące winie osoby skazanej prawomocnym wyrokiem w postępowaniu karnym.

(wyrok z dnia 21 lutego 2013 r., I CSK 373/12, M. Kocon, I. Koper, G. Misiurek, OSNC 2013, nr 11, poz. 126)

*

Wyłączenie z umowy postanowień uznanych za niedozwolone (art. 385³ k.c.) nie powoduje nieważności całej umowy, nawet wtedy, gdy bez tych postanowień umowa nie zostałaby zawarta.

(wyrok z dnia 21 lutego 2013 r., I CSK 408/12, M. Kocon, I. Koper, G. Misiurek, OSNC 2013, nr 11, poz. 127)

Ostateczna decyzja administracyjna, której skutki prawne – zgodnie z art. 9 zdanie pierwsze ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 200, poz. 1323) – zostały zawieszono z mocy prawa, nie może stanowić podstawy wpisu do księgi wieczystej.

(postanowienie z dnia 7 marca 2013 r., II CSK 298/12, H. Pietrzkowski, A. Kozłowska, M. Koba, OSNC 2013, nr 11, poz. 128)

*

Nabywca przedsiębiorstwa podatnika, po zapłaceniu jego należności podatkowych nie nabywa na podstawie art. 405 k.c. roszczenia w stosunku do małżonka tego podatnika, jeżeli wobec niego nie wydano decyzji podatkowej o jego solidarnej odpowiedzialności z podatnikiem (art. 111 § 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.).

(wyrok z dnia 7 marca 2013 r., IV CSK 442/12, K. Strzelczyk, M. Bączyk, M. Kocon, OSNC 2013, nr 11, poz. 129)

*

Wspólnota mieszkaniowa nie może dochodzić roszczeń odszkodowawczych związanych z wadami fizycznymi lokalu, przysługujących współwłaścicielowi tego lokalu w stosunku do sprzedawcy, nawet w razie ich przelewu na rzecz wspólnoty.

(wyrok z dnia 14 marca 2013 r., I CSK 379/12, K. Pietrzykowski, I. Gromska-Szuster, A. Piotrowska, OSNC 2013, nr 11, poz. 130)

*

Prokurent spółki jawnej jest uprawniony, a nie zobowiązany do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki i nie dotyczą go konsekwencje, o których mowa w art. 373 ust. 1

pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 176, poz. 1360 ze zm.).

(postanowienie z dnia 15 marca 2013 r., V CSK 177/12, K. Tyczka-Rote, M. Romańska, H. Wrzeszcz, OSNC 2013, nr 11, poz. 131)

*

Dopuszczalne jest – co do zasady – dokonanie czynności prawnej zawierającej zastrzeżenie, że jej skutek zależy od skorzystania z uprawnienia lub woli wykonującego zobowiązanie, a zdarzenie zależne od zachowania strony może polegać na spełnieniu lub niespełnieniu świadczenia. Zastrzeżenie to podlega ocenie na podstawie art. 353¹ k.c., z uwzględnieniem normatywnej konstrukcji warunku określonej w art. 89 k.c.

(postanowienie składu siedmiu sędziów z dnia 22 marca 2013 r., III CZP 85/12, T. Ereciński, D. Dończyk, A. Owczarek, K. Pietrzykowski, M. Szulc, T. Wiśniewski, K. Zawada, OSNC 2013, nr 11, poz. 132)

*

Wierzytelnościami umieszczonymi na liście wierzytelności w rozumieniu art. 369 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1112 ze zm.) są tylko te wierzytelności, które zostały umieszczone na liście zatwierdzonej przez sędziego-komisarza i w związku z tym mogły podlegać zaspokojeniu w postępowaniu o podział fundusów masy upadłości.

(postanowienie z dnia 27 marca 2013 r., I CSK 399/12, B. Myszka, D. Zawistowski, A. Piotrowska, OSNC 2013, nr 11, poz. 133)

*

W pozwie wnoszonym przez wspólnotę mieszkaniową reprezentowaną przez zarząd należy organ ten oznaczyć w sposób umożliwiający jej wyłonienie.

liwiający doręczenie pism sądowych, a jeżeli wspólnota ustanowiła pełnomocnika procesowego także adres, pod który należy dokonywać doręczeń (art. 187 § 1 w związku z art. 126 § 2 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CZ 21/13, B. Myszką, W. Katner, A. Piotrowska, OSNC 2013, nr 11, poz. 134)

INFORMACJE

W dniach od 15 do 28 września 2013 r. sędzia Sądu Najwyższego Iwona Koper przebywała w Sądzie Najwyższym Republiki Litewskiej, w ramach programu wymiany sędziów, we współpracy z siecią prezesów Sądów Najwyższych krajów Unii Europejskiej.

Podczas pobytu sędzia Iwona Koper uczestniczyła w posiedzeniu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego i w indywidualnych spotkaniach z sędziami tego Sądu poświęconych problematyce zawodowej.

Program pobytu przewidywał wizytę w Sądzie Apelacyjnym w Wilnie i w Sądzie Okręgowym w Kownie. W programie znalazło się także zwiedzanie Uniwersytetu Wileńskiego, Kowna i Druskiennik.

Na podkreślenie zasługuje znakomite przygotowanie wizyty pod względem organizacyjnym, a także towarzysząca jej życzliwość i serdeczność ze strony Prezesa Sądu Najwyższego pana Gintarsa Kryževičiusa i sędziów oraz pracowników Sądu Najwyższego.

*

We wrześniu jubileusz 35-lecia pracy zawodowej obchodziła Pani Jadwiga Sawczenko – kierowniczką sekretariatu Wydziału V.

Dane statystyczne – wrzesień 2013

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania	
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		Inny sposób
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1677	313	175	-	20	5	20	-	82	48	1815
3.	CZP, w tym:	31	6	8	6	-	-	-	-	-	2	29
	art. 390 k.p.c.	27	6	6	4	-	-	-	-	-	2	27
	skład 7-miu	4	-	2	2	-	-	-	-	-	-	2
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	111	57	36	-	22	3	6	-	-	5	132
5.	CO, w tym:	10	45	44	-	-	-	-	-	-	44	11
	art. 401 k.p.c.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	art. 45, 48 k.p.c.	10	45	44	-	-	-	-	-	-	44	11
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	135	15	18	-	1	-	-	-	7	10	132
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Razem	1964	436	281	6	43	8	26	-	89	109	2119

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Uchwały	3
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	9
Głosy	17
Orzeczenia niepublikowane	38
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2013, nr 11	52
Informacje	57
Dane statystyczne	58